

SPELEOSKOP

Tajnički izvještaj SO HPD-a »Željezničar« za 2012.

U 2012. godini članarinu su uplatila 63 člana, a održana su 44 sastanka, na kojima je prosječno sudjelovalo dvadesetak članova. Redovno su održavani sastanci Izvršnog odbora SO-a, a predstavnici Odsjeka sudjelovali su i na sastancima Upravnog odbora Društva. Godišnja skupština SO-a održana je 2. veljače 2012. i na njoj je izglasano povjerenje novom sastavu Izvršnog odbora u ovom sastavu: Ruđer Novak (pročelnik), Petra Kovač Konrad (tajnica), Hrvoje Grčić (oružar), Milivoj Uroić (arhivar), Mea Bombardelli (knjižničarka), Zoran Bolonić (ekonom), Vlado Božić (urednik časopisa Speleolog) i Ivana Gruber (urednica web-stranica). Sredinom godine dužnost tajnice preuzela je Ksenija Brezovac.

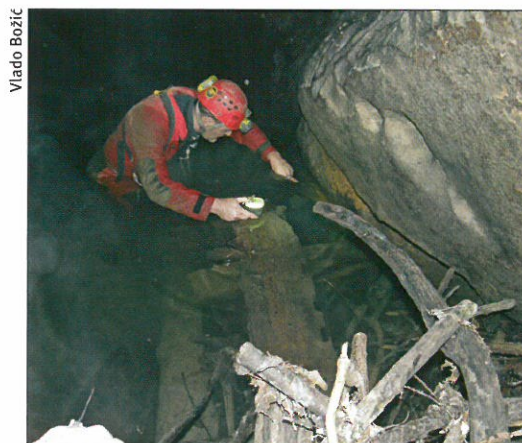
Edukativne djelatnosti

Krajem veljače i početkom ožujka, prije nadolazeće speleološke škole, održane su vježbe samospašavanja na tunelu u Gračanima i u vatrogasnoj

postaji u Dubravi. Speleološka škola s 11 polaznika održana je od 15. ožujka do 3. svibnja pod vodstvom Marka Budića i Petre Kovač Konrad. Program škole sastojao se od sedam skupina predavanja, a terenski dio od pet izleta na kojima su posjećene Jopićeva špilja, Mandelaja, špilja Kuštrovka, Jama u Kolićima, jama Loza, Špilja u kamenolomu Tounj, Siničić špilja i Jama vjetrova na Crnopcu.

Članovi Odsjeka sudjelovali su i na školama drugih speleoloških i planinarskih odsjeka. Petra Kovač Konrad položila je početkom godine ispit za speleologa pri Komisiji za speleologiju HPS-a, a tijekom godine zajedno s Vedranom Jalžićem sudjelovala na specijaliziranim ronilačkim tečajevima o upotrebi zatvorenog sustava - rebreathera.

Znanstveno-stručni skup »Posebne vrijednosti dubokog krša«, u čijoj su organizaciji sudjelovali članovi Odsjeka, održan je u Krasnom 21. i 22. travnja. Na tom skupu Vladimir Božić je održao predavanje o istraživanjima Lukine jame

Vadenje Ogulinske špiljske spužvice u špiljskom sustavu Đula-Medvedica

Ekipa na monitoringu u špilji Veternici

Prolaz kroz Treći zid u špilji Gvozdenki

u razdoblju od 1992. do 1995., Kazimir Miculinić o skeletnim ostacima životinja u dubokim jamama na primjeru Munižabe, a Branko Jalžić o ekspediciji Lukina jama - sifon 2012/2013. U prostorijama Odsjeka održano je nekoliko stručnih predavanja: Milivoj Uroić o kartografiji i orijentaciji, Najla Kajtezović o praživotinjama u podzemlju, Damir Lovretić o povijesti katastra i Svjetlan Hudec o istraživanju srednjovjekovnih gradina.

Na Skupu speleologa u Rakovici Odsjek je sudjelovao s osam predavanja, jednim filmom i šest postera. U sklopu skupa održana su dva okrugla stola: »Korana - jedna rijeka dva svijeta«, na kojem je Vlado Božić održao predavanje pod nazivom »Utvrđene špilje okolice Rakovice«, te drugi o speleoronjenju, na kojem je imao predavanje Branko Jalžić. Na Festivalu speleološkog filma u Karlovcu sudjelovali smo s tri speleoronilačka filma autora Vedrana Jalžića. Sudjelovali smo i promovirali speleološku djelatnost i na Adventure fe-

stivalu na Jarunu te na sajmu minerala »Mineral Expo 2012« u Domu sportova u Zagrebu. Odsjek je imao predstavnike na 21. Međunarodnom biospeleološkom kongresu u Košicima u Slovačkoj (Branko Jalžić i Martina Pavlek), skupu entomologa u Postojni (Lana Đud), Drugom svjetskom simpoziju o anhidritnim špiljama u Cavtatu (Branko Jalžić) i »Fosilijadi« u Kamanju (Vlado Božić).

Sedamnaest članova Odsjeka, pripadnika Specijalističkih postrojbi Civilne zaštite Grada Zagreba, uspješno je završilo ITLS (International Trauma Life Support) tečaj prve pomoći, koji je organizirao Zagrebački speleološki savez u suradnji s Uredom za upravljanje hitnim situacijama Grada Zagreba i ITLS-om Hrvatska. Odsjek je aktivno sudjelovao u radu Zagrebačkog speleološkog saveza. Članovi koji su pripadnici HGSS-a aktivno su sudjelovali u spašavačkim akcijama. Petra Kovač Konrad je u 2012. postala članica HGSS-a, a Marko Budić i Dalibor Jirkal postali su spašavatelji HGSS-a.

Vlado Božić

Izložbeni prostor Zagrebačkog speleološkog saveza na Adventure festivalu 12. svibnja na Jarunu

Speleološka istraživanja

U 2012. organizirani su tradicionalni speleološki logori na Crnopcu i na Cetini. Na Crnopcu je nastavljeno istraživanje jame Muda Labudova do dubine od 680 m, a istražene su i jame Girina matura, Vlaguša, Tri dana, Luna, Dalaj jama, Jama Duha Svetoga i Jama neiskusnih. Na Cetini je istraživana poznata Gospodska špilja i ponovno je izrađen nacrt njezina suhog dijela. Cetinski speleoronilački logor bio je smješten u Ježevićima, a istraživani su izvori Rumin i Kosinac. Sudjelovali smo i na logoru na Šverdi u blizini Klane, koji su organizirali članovi SU-a Estavela. Na Šverdi su članovi SO-a Željezničar rekognoscirali teren i našli 11 novih špilja i jama, od čega ih je sedam topografski snimljeno.

U kraćim vikend-akcijama istraživane su špilje Hrenov grič kraj Kamanja, Kula kod Drežnika, Medvedica u Ogulinu, Jama kod Rašpora, Golubinka kod Zadra, Golubinka kod Nina, Markarova špilja kod Jezerana, Ledenica u Lovkama, Jazbina, Urinska špilja kod Rijeke, jame Kita Gaćešina, Rođeni u krivo vrijeme i Snjegu-

ljica na Crnopcu te Rašeljka iznad Krupe. Speleoronilačka istraživanja odvijala su se u ovim objektima: Ponor Rupećica u Ivancu kod Ogulina, špilja Vidrovača kod Skradina, vrulja Zečica i izvor Bistrac kod Ogulina. Tijekom listopada nastavljeno je rekognosciranje terena na Dinari, a pritom je pronađeno i istraženo nekoliko jama.

SO Željezničar je organizirao speleološku ekspediciju u Maleziju koja je na rubu nacionalnog parka Taman Negara istraživala i topografski snimala speleološke objekte, a posjetila je i najveću podzemnu dvoranu na svijetu, Sarawak dvoranu u špilji Gua Nasib Bagus, kao i Clearwater Cave - volumenom najveću špilju svijeta. Posjetila je i nekoliko speleoloških objekata na Borneu.

Tijekom 2012. održane su intenzivne terenske pripreme za ekspediciju »Lukina jama 2013 - Sifon«, u sklopu kojih je bilo više posjeta Lukinoj jami, a u kolovozu je organiziran i višednevni logor. Također su redovno održavani sastanci ekspedicijskog odbora.

U 2012. su posjećene špilje Zala i Bistrac kod Mikašinovića, Veternica na Medvednici (nekoli-

ko puta), Lipa na Protulipi, Mandelaja u Oštarijama, umjetni objekt Željava kraj Bihaća (nekoliko puta), Velika Peć u Gornjim Čabrićima, Šupljara na Plitvičkim jezerima, Gvozdenka kod Rakovice, Bezdanka na Dinari, Gornja Barićeva špilja kod Ličkog Petrovog Sela, Kukuruzovićeve špilja kod Vaganca, Plantaža kod Košara, Miljacka II, Rezugarska špilja kod izvora Kupe, Brštanova jama kod Metkovića, Šipun u Cavtatu, Medjame, Grgosove špilje, Rupećica kod Ogulina, Pivnica kod Kamanja te špilja Jazbina. U inozemstvu su posjećeni sustav Mala Boka – BC4 na Kaninu u Sloveniji te nekoliko špilja kod Budimpešte (Tapolca, Matyas-hegy barlang, Szemlő-hegy barlang, Ferenz-hegy barlang i Pal-vogly barlang).

Krajem lipnja 2012. izdano je 59. godište časopisa »Speleolog« s bogatim speleološkim sadržajem. Tijekom godine pokrenuto je sređivanje odsječke arhive speleoloških objekata, popisivanje stanja odsječke knjižnice te sređivanje oružarstva. Nastavljena je tradicionalno dobra suradnja s drugim speleološkim udrugama, a najviše s pri-

Vlado Božić

Dio polaznika Planinarske škole PD Zagreb-Matica 2. svibnja pred ulazom u špilju Vrtlovku

jateljima iz SU-a Spelunka i SU-a Estavela. Uz sve ove aktivnosti, članovi su se družili, planinarili i skijali diljem cijele Hrvatske, a i šire.

Tajnik: Ksenija Brezovac

Vlado Božić

Prikaz speleološke opreme na Adventure festivalu na Jarunu

Akcija spašavanja iz Jamskog sustava Kita Gaćešina – Draženova puhaljka

Kao da postaju tradicija, pomislio bi prosječan speleolog na spomen velike akcije speleospašavanja koja se dogodila u Jamskom sustavu Kita Gaćešina – Draženova puhaljka, već drugu godinu za redom. Nadajmo se da to ipak neće postati... tradicija. No, što se to, kada i kako dogodilo?

Bezbrižno društvo speleologa iz više speleoloških udruga uputilo se u istraživanje najdubljih dijelova Kite Gaćešine ni ne sluteći kako će njihovi planovi krenuti potpuno drugim tokom. Spuštajući se po zadnjoj vertikali u Nebozemlju na 483 m dubine (418 m od donjeg ulaza), speleologu Marijanu Maroviću pukla je sedlasta sidišna pločica marke Lucky na kojoj je visio. S nekoliko metara visine pao je na dno vertikale te je unatoč dvjema transportnim vrećama koje je imao ispod sebe udario srednjim dijelom leđa u kamen. Pad se dogodio 7. lipnja 2012. nešto iza 22 sata. Pokušavši hodati osjetio je bolove u leđima te su mu u pomoć priskočili kolege speleolozi i smjestili ga u brzo napravljen improvizirani

Puknuće ove pločice uzrok je ozljede speleologa

ni bivak. Za to vrijeme se Domagoj Tomašković požurio naprijed do ekipe koja je planirala postaviti bivak za istraživanje kako bi ih obavijestio o nesreći, nakon čega su se svi odmah vratili do nesrećnog Marijana. Među njima su bili i spašavatelji Ana Bakšić, Marin Glušević, Katja Milišić, Antonio Kovačević i Frane Kozomelj.

Prvo zbrinjavanje nesrećnog

Nakon što su ga pregledali i ustanovili da se zbog hematoma i bolova u kuku Marijan ne može sam kretati, poslali su Marina Gluševića i Katju Milišić da zatraže pomoć HGSS-a. Za to vrijeme nesrećnog su smjestili u bolji bivak gdje je prespavao noć i čekao spašavanje. Marin i Katja su po pomoć krenuli oko ponoći, a iz jame su izašli u 3:15 u noći, 8. lipnja 2012. Odmah su nazvali pročelnika Komisije za speleospašavanje Darka Bakšića-Bakšu i obavijestili ga o tome što se u jami dogodilo. Bakša je kao vođa akcije odmah organizirao prvu navalnu ekipu s liječnikom i helikopter HRZ-a kako bi se što prije došlo do Crnopca. Alarmirane su sve stanice HGSS-a i brzo pripremljena sva potrebna oprema za prvu ekipu koja će ući u jamu. Najvažnije je da do nesrećnog u što kraćem vremenu stigne liječnik te da se uspostavi veza s površinom. Time se dobiva na vremenu za daljnje opremanje jame za spašavanje, raspodjelu ljudi i proširivanje suženja ako ona postoje. U bazu u Lučkom u 6 sati ujutro došla je prva ekipa od 11 spašavatelja iz Karlovca, Samobora i Zagreba, s kojom sam bio i ja. S posadom je dogovoreno slijetanje u Gračac gdje će nas dočekati vozila Stanice Gospić. Helikopter je poletio oko 6:30, a sletio par minuta prije 7:30.

Brzo smo opremu prebacili u džipove i poznatim makadamom vozili do parkirališta kod Kite Gaćešine. Tamo su već bili kolege iz stanica Gospić, Šibenik i Zadar. Nakon izuzetno brzog opremanja, u 8:20 u jamu je prva ušla liječnica Lana Donlagić uz pratnju Katje Milišić s kompletnom medicinskom opremom. Nakon njih je u 9:35 ušla ekipa za proširivanje prolaza u sastavu Slaven Boban i Ronald Železnjak, oboružana ogromnom zalihom Hilti metaka. Njihov je zadatak bio proširiti suženje zvano Grlić na 165 m dubine, kako bi kroz njega mogla proći nosila s nesrećnim. Malo poslije, u 10:47, krenula je ekipa za vezu u sastavu Ivica Radić, Marko Budić i Filip Bach s kilometrima telefonskog kabla u transportnim vrećama, nekoliko speleofona «Ivek», ohmmetrom i izolir-trakom. Za to vrijeme na površini je oformljen stožer akcije čiji je zadatak bio razraditi plan spašavanja i formirati oružarstvo. Svatko dobiva svoje zadatke, od logistike koja se brine da nitko ne bude gladan i žedan, do ljudi zaduženih za odnose s novinarima. U zapovjednom

Pružanje prve pomoći nesrećnom

vozilu vođena je evidencija o tome tko je i kada ušao ili izašao iz jame, dok je «vezist» cijelo vrijeme slušao speleofon na koji mu se javlja ekipa za vezu i tako provjeravao ispravnost komunikacije tijekom postavljanja kabla. U jamu su i dalje ulazile ekipe po dogovorenom rasporedu, svaka sa svojim zadatkom i dionicom koju treba opremiti za transport nesrećnog speleologa.

Za to vrijeme došla je do Marijana u 12 sati liječnica pa je počelo njegovo zbrinjavanje i priprema za transport. Prolazeći kroz jamu imao sam dojam gužve i užurbanosti, netko negdje ide, svuda se nešto radi. Susretali su se prijatelji, pozdravljali toplim riječima i častili se čokoladom i pićem za okrepiti. «Vidimo se vani», govorili su. Osjećala se složenost, trud, ljudi daju sve od sebe i ne štede se jer znaju što je na kocki. U 17:40 uspostavljena je veza između bivka s nesrećnim i površine: javljaju da je Marijan dobro. Na površini olakšanje, ipak nije tako strašno. S imobiliziranom kralježnicom uz pomoć »sem splint« udloga i zavoja, te nakon intravenske doze analgetika stavili su Marijana u odijelo za utopljanje i upakirali u nosila. U 19:35 bilo je sve spremno i transport je počeo.

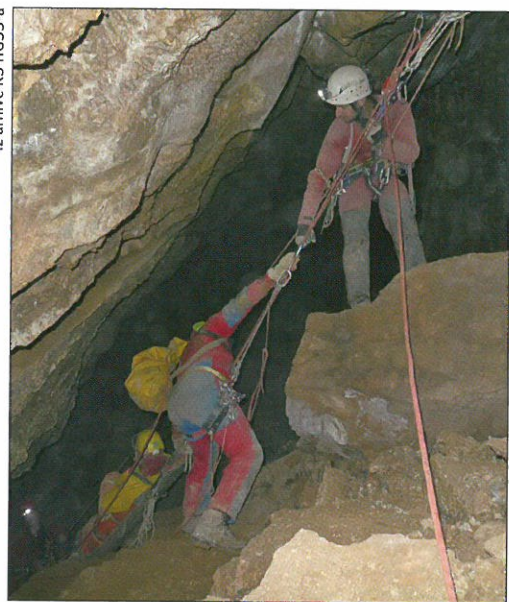
Iz arhive KS HGSS-a

Unesrećeni na tirolskoj prečnici

Za to vrijeme druge su ekipe ušle u jamu i opremile za spašavanje njene gornje dijelove, sve do bivka ispod Grlića. Miniranje je potrajalo nešto duže, pa su ekipe s te dionice morale čekati s opremanjem sve do 1 sat. Nosila su se polako kretala jamom iz ruke u ruku, klizila po tirolskim

prečnicama i dizala po vertikalama pomoću sistema protuutega i sv. Bernarda. Uz kratku stanku za pregled i predah na »Trulom bivku« nosila su došla u bivak ispod Grlića na 268 m dubine u 1:10 ujutro sljedećeg dana, tj. subote. Malo duži odmor dobro je došao da se Marijan izvadi iz nosila, pregleda te da se imobilizacija dodatno učvrsti. Malo poslije 2 sata u noći sva sidrišta u vertikali iznad nas bila su gotova i ekipe spremne. Marijana smo ponovno upakirali u nosila i prenijeli do prvog užeta protuutega. Ukopčali smo ga u karabiner i transport je krenuo u 2:40. Za sat vremena nosila su došla do Grlića – suženja koje su Slaven i Roni proširivali proteklih 14 sati. Ipak, to nije bilo dovoljno pa su iz nosila morale biti izvađene šipke za ukrutu i tek tada su nosila, uz savijanje, uspjela proći suženje. Najgore je prošlo. Za transport je preostalo još samo 165 m vertikale i malo horizontalnog kanala. Konačno, nakon 26 sati i 8 minuta od dojave, u 5:23 ujutro unesrećeni Marijan Marović iznesen je na površinu.

U međuvremenu smo mi, koji smo ostali u bivku i čekali kraj transporta, postavili još tri dodatna bivka kako bismo se u njima mogli zagrijati, odmoriti i nešto prezalogajiti. Zaliha hrane koju su u bivak spremili speleolozi tijekom prijašnjih istraživanja dobro nam je došla i nestala

Iz arhive KS HGSS-a

Izvlačenje unesrećenog

je u tren oka. Umor se sve više osjećao. Smjestili smo se po bivcima, tražili idealno mjesto na grabvom podu i ubrzo su svi zvukovi utihnuli, čulo se samo disanje i poneko hrkanje. Probudio nas je glas iz speleofona, rekli su nam da je transport prošao i da su užeta za penjanje slobodna. Suprotno čestim izjavama »ja ću prvi van«, nitko se nije žurio iz bivka u kojem je postalo ugodno toplo. Svi smo bili vrlo uvidavni i jedni drugima prepuštali svoje mjesto na špagi. Ipak, došlo je vrijeme da se krene. Jedan za drugim penjali smo prema površini. Na putu smo presreli zakašnjelu pošiljku hrane i lijepo se pogostili. Još 150 m i na površini smo. Izlazak iz jame donio nam je osjećaj olakšanja, ali i zadovoljstva i ponosa. Akcija je uspjela, Marijan je iznesen iz jame sigurno i brzo, a od spašavatelja nitko se nije ozlijedio.

No ipak, akcija još nije bila gotova. Oko 9:30 u jamu je ušla ekipa od desetero ljudi čiji je zadatak bio rasprijeti sidrišta do bivka ispod Grlića na 268 m dubine. U 15:38 zadnji je spašavatelj izašao iz jame i time je akcija spašavanja završena. U njoj je sudjelovalo 114 spašavatelja iz 16 stanica HGSS-a te speleolozi koji su se zatekli na mjestu nesreće. Od dojave do izlaska posljednjeg spašavatelja iz jame prošlo je 36:23 sati. Pregledom u bolnici ustanovljeno je da je Marijan zadobio prijelom zglobnog i trnastog nastavka trećeg lumbalnog kralješka. Nakon duljeg mirovanja potpuno se oporavio te se i dalje bavi speleologijom.

Marko Budić

Iz arhive KS HGSS-a

Unesrećeni je prelazio iz ruke u ruku

Rescue mission in Kita Gaćešina - Draženova puhaljka cave system

During the exploration of the Kita Gaćešina - Draženova puhaljka cave system on the 7th of June 2012 around 10:00 PM, the bolt hanger has broke and the speleologist Marijan Marević fell to the bottom of the vertical shaft and injured his spine. That happened in the part of the cave called Nebozemlje, at the depth of 483 m. Other speleologists took care of him and the two of them went out to notify Croatian Mountain Rescue Service (HGSS). HGSS was informed on the 8 of June 2012 at 3:15 AM and they started a complex rescue mission. 114 rescuers from 16 HGSS stations participated in the rescue. 26 h 8 min passed from the moment when HGSS was informed until the moment when injured Marijan got out of the cave. The last rescuer got out on the 9th of June 2012 at 15:38. The medical examination determined that Marijan broke parts of the lumbar vertebra. After a long rest, he completely recovered.

Drugi Festival speleološkog filma u Karlovcu, 29. rujna 2012.

Za stotinjak prisutnih gledatelja, članova speleoloških udruga i građana, u vrlo prikladnom ambijentu dvorca Dubovac prikazan je ukupno 21 kratki film (od 4 do 30 min), od toga 16 filmova u programu i pet u pauzama, izvan konkurencije.

Prema podacima organizatora iz Speleološkog odsjeka Planinarskog društva Dubovac, prikazano je 12 filmova iz Hrvatske, pet iz Italije, dva iz Slovačke te po jedan iz Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Nagrada stručnog žirija dodijeljena je filmu *Ekspedicija Lukina jama 2010.* autora Darka Bakšića i Lovre Čepelaka iz SO PDS-a Velebit Zagreb, dok je nagrada publike dodijeljena filmu *Scenes from a Village – Finding a Cave* autora Andrewa Norrisa. Budući da je imao dobar odjek u europskim zemljama, organizatori se nadaju da ovogodišnji, drugi po redu festival, otvara put za organizaciju većeg međunarodnog festivala speleološkog filma koji je u planu za 2013. godinu.

Vlado Božić

Plakat 2. Festivala speleološkog filma

Iako je posjećenost bila dobra, prava je šteta da nije došlo još više speleologa. Ne vjerujem da je itko otišao razočaran.

Milivoj Uroić

Vlado Božić

Sudionici festivala u dvorcu Dubovac

Natječaj za najbolju speleološku fotografiju

Na Skupu speleologa Hrvatske, održanom u Drežniku 2012., po prvi puta je uveden Grand Prix za speleološku fotografiju »Mladen Šebian – Negi«, u spomen na našega preminulog prijatelja i instruktora speleologije.

Na natječaj su prijavljene 72 fotografije od 19 autora, i to:

- Hrvoje Cvitanović, SK Ursus spelaeus, Karlovac, 5
- Lovel Kukuljan, SU Estavela, Kastav, 5
- Dinko Stopić, SD Karlovac, 5
- Marin Bratetić, SD Čičarija, Opatija, 2
- Ivan Draganjac, SO PD-a Dubovac, Karlovac, 1
- Mirsad Badžić, PSK AKOVO, Bijelo Polje, Crna Gora, 5
- Saša Popović, PSK AKOVO, Bijelo Polje, Crna Gora, 5
- Vilma Jelinčić, SO Profunda, Brač, 5

- Marjan Prpić, DDISKF, Zagreb, 5
- Damir Basara, SO PD-a Dubovac, Karlovac, 5
- Siniša Jembrih, SO HPD-a Željezničar, Zagreb, 2
- Ana Bakšić, SO Velebit, Zagreb, 5
- Anja Žmegač, SO Velebit, Zagreb, 2
- Darija Šarić, SO Velebit, Zagreb, 1
- Amir Reza, Merapoh, Malezija, 1
- Dina Kovač, SO Velebit, Zagreb, 5
- Goran Rnjak, SO Sv. Mihovil, Šibenik, 5
- Simone Milanolo, Italija, i Centar za krš i speleologiju, Sarajevo (BiH), 3
- Dražen Gorički, 5.

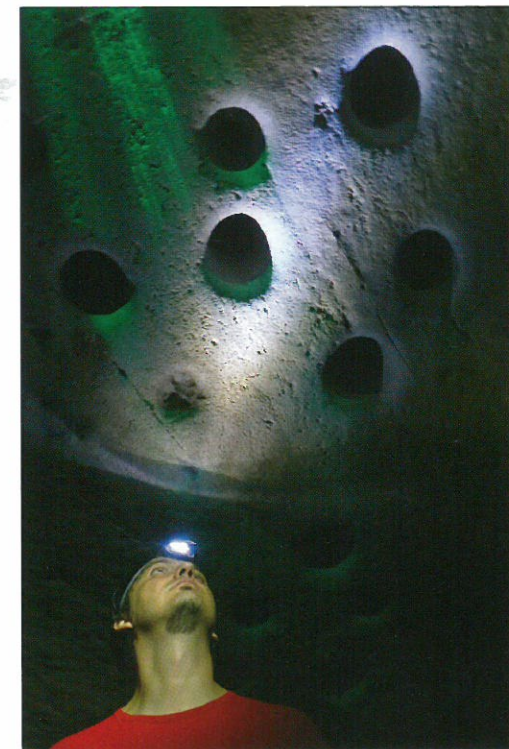
Žiri je radio u sastavu: Mladen Biščan – Fotoklub Zagreb (predsjednik), Damir Zurub – DDISKF i National Geographic Hrvatska, Zvonimir Veber – Fotoklub Zagreb, Antun Krešić – Fotoklub Zagreb i Berislav Rubčić – Fotoklub

Simone Milanolo

Marifugia cavatica, Banja stijena, Rogatica, BiH

Anja Žmegač

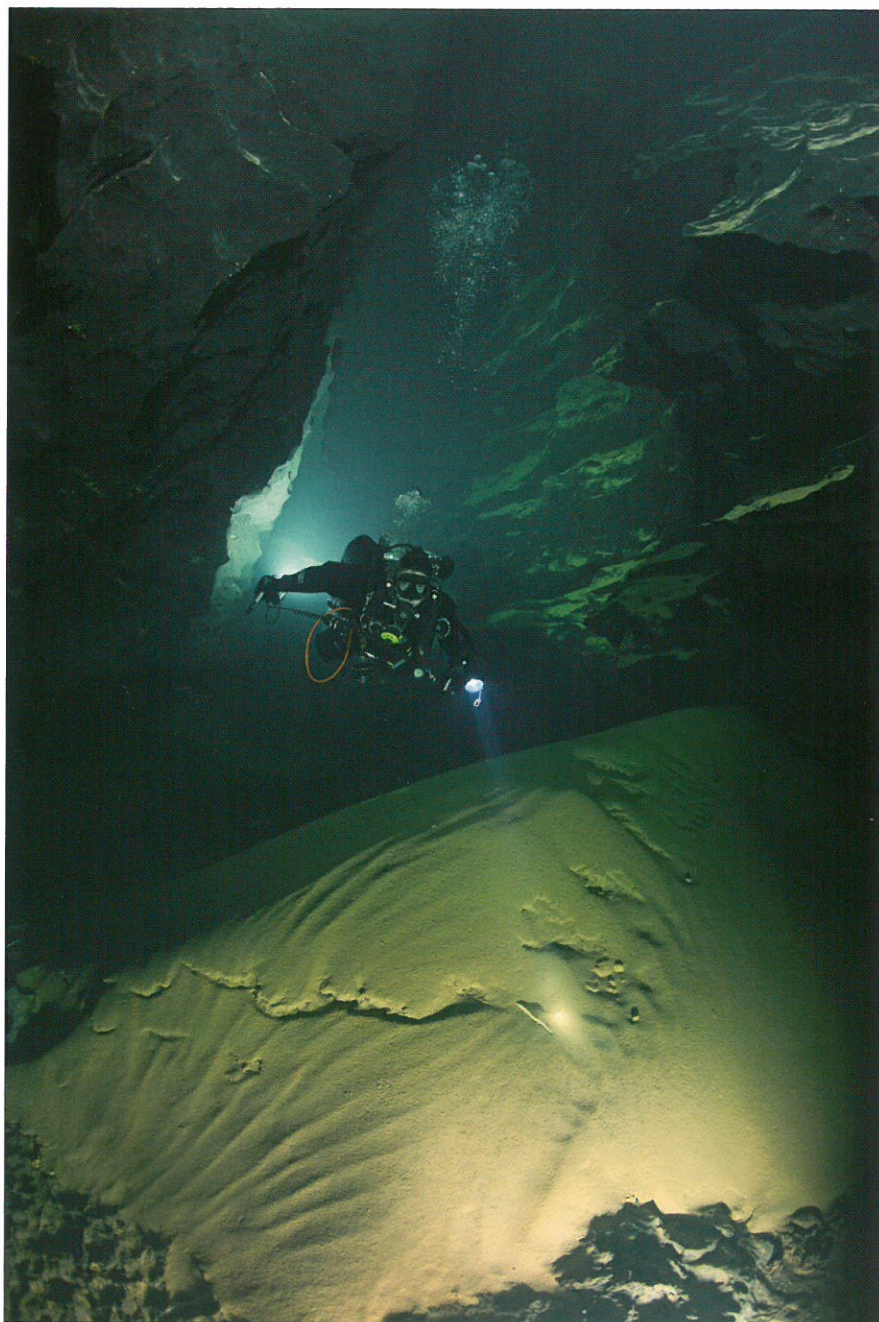

Rupe, Malezija

Zagreb. Poslije višekratnog pregledavanja svih pristiglih fotografija iz triju kategorija, žiri je jednoglasno odlučio da se Grand Prix »Mladen Šebian – Negi« dodjeljuje: u kategoriji Speleo Anji

Žmegač, u kategoriji Podzemni živi svijet Simonu Milanolu i u kategoriji Podvodne fotografije Draženu Goričkom.

Tihomir Kovačević - Tihi

Dražen Gorički

Vukovića vrelo

10 godina »Profunde«

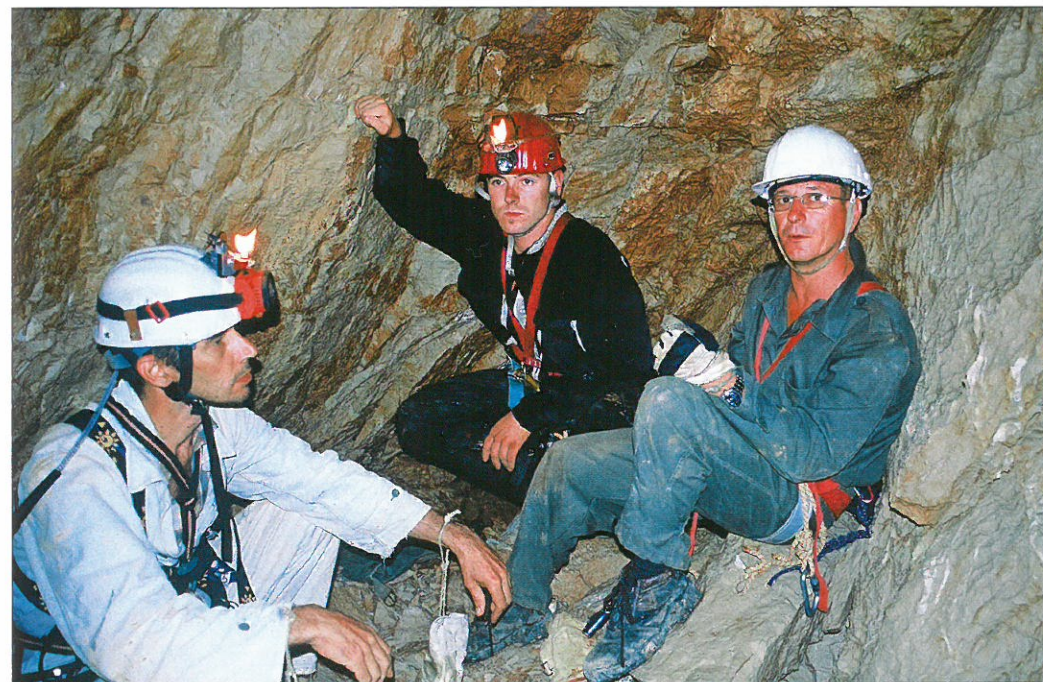
SO PD Profunda - Brač, Porat 21, 21410 Postira

Prapočeci

Dvojica entuzijasta u Selcima na Braču dolaze početkom 80-ih godina na ideju da se spuštaju i istražuju okolne jame. Radoznalac Nenad Bezmalinović – Galaksija i uzgajivač ptica Pero Bošković – Mončić započinju ulaziti u bračke jame radi hvatanja i pripitomljavanja divljih golubova. U tu svrhu Pero u stolariji izrađuje klasične speleoljestve dužine 30 metara, s jakim i debljim prečkama od hrastovine, kojih se još vrlo dobro sjećam kad sam ih u vreći na leđima nosio kroz bračku makiju. Vodič nam je bio Dinko Eterović (Pislić) iz Nagorinca. Tijekom više godina tim smo se ljestvama više puta spustili u nekoliko jama. Jedna je zanimljivost! U Jami na povajskenu Galaksija se spustio do kraja ljestava. Tu je vidio da od zadnje prečke do dna ima više od dva metra i bez puno razmišljanja, vješa se o nju i skače na dno. Tek tada shvaća nezgodnu situaciju. I dok Pero na površini razapinje mrežu, Galaksija pronalazi rješenje i sat vremena užurbano gradi

brijeg ispod ljestava te nakon dobrog truda i znoja uspijeva dohvatiti prečku i krajnjim naporom izići iz jame. Iz obiteljskih razloga Pero se uskoro povlači i desetak godina ne događa se ništa.

Počeci. Znajući Galaksijinu prošlost, prijatelj i novinar Oleg Prelas nagovara ga početkom 90-ih godina da se spusti u nekoliko jama za potrebe istraživanja ratnih djela i nedjela. Galaksija se radi pronalaženja i fotografiranja kostura spušta u jame pomoću 30-ak metara brodskog konopa. Potpuno nezainteresiran za politiku, spušta se u nekoliko jama iz čistog avanturizma, na sve moguće načine improvizacije i uz pomoć nekoliko mladića koji ga podižu i spuštaju. No 30 metara užeta ubrzo postaje nedovoljno, pogotovo za ulaz u Vičju jamu na Vidovoj gori, a i sam Galaksija postaje svjestan svoje neopreznosti. U međuvremenu Prelas dovodi na Brač Ivu Marinova i Tončija Rađu. Marinov se spušta u Vičju jamu. S njim se Galaksija spušta u jamu Žejavu, po prvi put koristeći se pravom speleološkom opremom, a na izlasku do-

Vlado Božić

Na dnu Škrabićeve jame u srpnju 2003. - Galaksija, Slaven i Patak, osnivači »Profunde«

biva i tri zaslužena udarca konopom. Istovremeno se tragom priča zainteresiraju za speleologiju Slaven Nižetić (Huhnić) i Tonči Nižetić (Patak). Galaksija upoznaje i selačkog Slovenca profesora Ivicu Pletikosića, a Slaven i Tonči speleologa ing. Vladu Božića koji ljetuje u Selačkom vikend-naselju Puntinak. Stvara se kritična masa...

Prve 4 godine

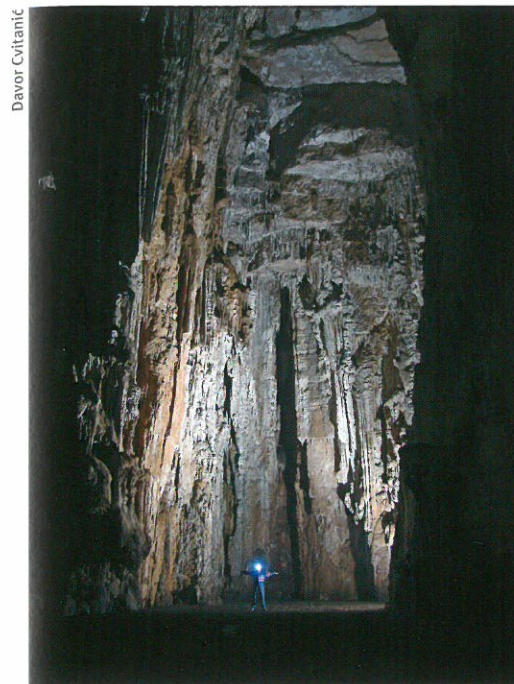
Neki sadašnji članovi SO-a »Profunda«, tada kao početnici, sudjelovali su još 2000. g. u istraživanju i izradi nacrtu napuštenog rudnika bitumena Minjera kod Škripa. Minjeru su tada istraživali SO HPD »Željezničar« iz Zagreba i SO HPD »Mosor« iz Splita. Desetog srpnja 2002. okuplja se u Selcima kritična masa i kod Galaksije se održava Osnivačka skupština Planinarskog društva, odnosno speleološkog odsjeka. Kao aktivni članovi registriraju se Slaven Nižetić (Huhnić), Tonči Nižetić (Patak), Nenad Bezmalinović (Galaksija), Ivica Pletikosić i alpinistica Anita Carević te Vlado Božić kao počasni član. Prvi pravi izlazak Odsjeka

na teren bio je u jamu u Dramotinju u Poveljima, a protekao je uz strpljivu Božićevu instruktazu. Tijekom sljedećih godina slijedi više obilazaka jama na istočnom dijelu otoka, a pogotovo tijekom srpnja kad ing. Božić i Ivica Pletikosić dolaze na Brač radi ljetovanja. Tako je otkrivena, snimljena i nacrtana do tada nepoznata jama koja je svojom ljepotom zaslužila ime Povaljska ljepotica. Duboka je 66 m, a naziv je dobila po nevjerojatnom bogatstvu sigastih ukrasa. I to je istraživanje proteklo uz Božićevu prisutnost i uz njegovu nadahnutu instruktazu. U sljedećem istraživanju Povaljske ljepotice sudjeluju pored članova SO-a »Profunda« i speleolozi iz Speleološkog društva »Špiljar« iz Splita. Nakon akcije rezultati su objavljeni u tjedniku Nedjeljna Dalmacija. U to vrijeme se u časopisu Bračka crkva također opsežno pisalo o radu SO PD-a »Profunda«.

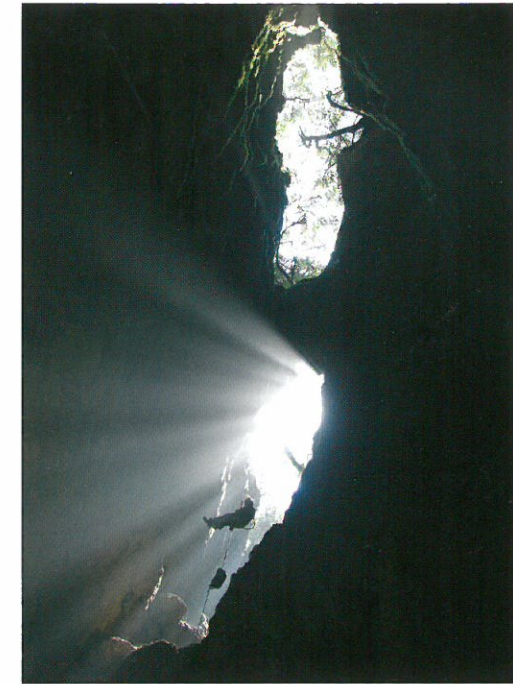
Nažalost, i na početcima je bilo ružnih trenutaka. Galaksija je 3. veljače 2003. u Škrabića jami doživio pad, ali sa sretnim završetkom. Nakon 40-ak metara ulazne vertikale nastavio je bez ko-

Špilja u Vrdolju (otok Brač)

Dobra jama (otok Brač)

Dobra jama (otok Brač)

nopa kroz 10-ak metara dug hodnik, a potom je očaran ambijentom nastavio u 40-ak metara nove vertikale, koristeći samo ruke i noge. Uvidjevši da je previše odlutao, počeo se penjati natrag, no u krivu i zatvorenu vertikalu te se u žurbi skliznuo i pao s neutvrđene visine. Nakon više od sata nesvjestice i konačno se odazvao na dozivanje Slavena i Tončija Nižetića te je započelo izvlačenje nesrećenog kojemu je trajalo 5 i pol sati. Nakon toga je Galaksija helikopterom prebačen u splitsku bolnicu, odakle je otpušten nakon 7 dana.

Od 2004. do danas

Godine 2004. i poslije SO PD-a Profunda proširio se i dobio postirske članove. Naime, pridružili su se Pero Antunović i Davor Cvitančić iz Postira, a zatim i Božidar Vlahović i Vilma Jelinčić. Aktivnosti su se intenzivirale, kako jamarenje, tako i organizacija raznih događanja i suradnja s drugim udrugama.

U Supetru je 2004. postavljena izložba fotografija »Motivi bračkog podzemlja«. Organizirana je u suradnji s udrugom »Budi svoj« iz Supetra. Jedan od temeljnih ciljeva te udruge je promoviranje zdravog stila života.

U suradnji s Hrvatskim speleološkim savezom i češkim speleološkim klubom »Labyrinth-Brno« organizirano je od 1. do 3. travnja 2005. speleo-ronjenje na Malom Zirju. Zaronjenje je 65 m u podzemno jezero, djelomično ispunjeno slatkim vodom, a u dubljim dijelovima boćatom i morskom. Posebnost te jame su potopljeni speleotemi kojih ima sve do dubine 70 m ispod razine mora, kako je procijenjeno s krajnje točke urona.

Na području Mestinje iznad uvale Trstena, a u blizini Postira, opremljena je 2006. stijena za uvježbavanje speleoloških tehnika.

Članica »Profunde« Anita Carević, ujedno članica HPD-a »Željezničar«, sudjelovala je 2007. u pohodu na Cho Oyu.

Slaven Nižetić je 2008. u galeriji »Ivan Rendić« u Narodnoj knjižnici u Supetru ispred mnoštva zainteresiranih posjetitelja održao predavanje pod nazivom »Bračke špilje«.

Tijekom 2007. se zbog određenih razloga prekida aktivnost selačkog dijela »Profunde«, ali zato postirska ekipa nastavlja s intenzivnim radom. SO »Profunda« za vrijeme ljetnih speleoloških kampova u suradnji sa Speleološkim klubom

»Ozren Lukić« iz Zagreba, sustavno istražuje otok Brač. Dobra suraduje i sa Speleološkim odsjekom HPD-a Mosor iz Splita, Hrvatskim biospeleološkim društvom i Speleološkim odsjekom HPD-a »Željezničar« iz Zagreba. Veliku pomoć i podršku radu Odsjeka i dalje pruža ing. Božić. Njegovi savjeti uvijek su dobrodošli, a nekoliko je puta u »Speleologu« pisao o aktivnostima »Profunde«.

»Profunda« aktivno sudjeluje i u istraživanjima izvan otoka, u suradnji s ostalim hrvatskim speleološkim i planinarskim udrugama. Tako su pojedinci iz Odsjeka sudjelovali u istraživanju jama Kita Gaćešina i Mamet na južnom Velebitu, Olimp na sjevernom Velebitu, Velika mačka i Mokre noge na Biokovu, Kuraja na Dinari, Lukina jama na sjevernom Velebitu itd. Od zanimljivijih posjeta mogu se izdvojiti oni u špilju Kotlušu i Rudelićevu špilju kraj Kijeva u Cetinskoj krajini, u jamu Munižabu na južnom Velebitu i u Špilju u kamenolomu Debeljači pokraj Lovinca. Članovi su nekoliko puta sudjelovali u istraživanjima jame Nevidna voda na Dinari (Odžak, Bo-

sna i Hercegovina), gdje je jedan član sudjelovao i u topografskom snimanju te jame. Kad je riječ o terenima izvan Hrvatske, članovi su posjetili u špilju Vjetrenicu na Popovom polju, također u Bosni i Hercegovini.

U okviru akcija s drugim udrugama članovi SO-a »Profunda« posjetili su najpoznatije jame otoka Brača: Podgračišće II (Titina jama, -329 m) kod Praznica, Bežmekovu jamu (-205 m) kod Nerežišća, Jamu kod Matešića stana (-260 m), Jamu u malom Gračišću I (-200 m) i Grustišću (-235 m) kod Gornjeg Humca, a neke od njih su i topografski snimili.

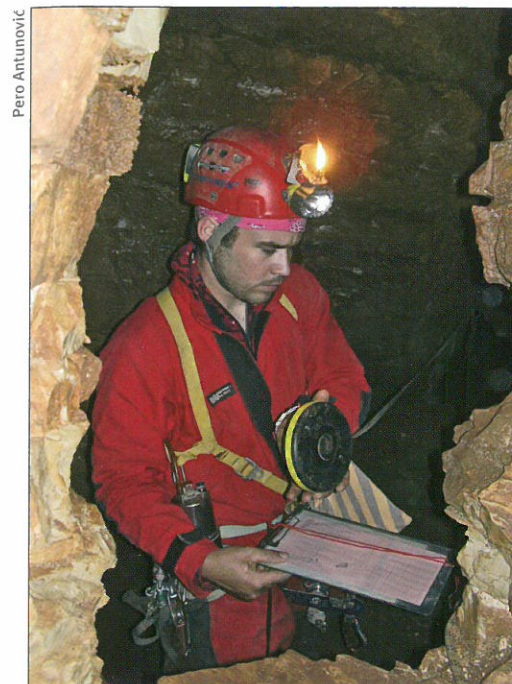
Tijekom godina članovi i samostalno istražuju bračke speleološke objekte. Tako je do kraja 2012. u organizaciji Odsjeka istraženo 59 speleoloških objekata, od kojih neki i više puta. Fotografije s istraživanja u organizaciji Odsjeka redovito se objavljuju na panoima u mjestima Postira i Selca.

SO Profunda 2008. u suradnji s Komisijom za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza organizira i provodi stručni seminar »Proklesavanje u

Jama Povaljska ljepotica (otok Brač)

Pero Antunović

Topografsko snimanje

Pero Antunović

Članovi Profunde s Vladom Božićem - Boltekom, pred Jamom na Veškom polju (otok Brač)

Robert Barilla

speleološkim objektima bez uporabe eksploziva«. Trodnevni seminar održan je u lipnju, u napuštenom kamenolomu blizu Selca na Braču.

Članovi su više puta posjetili Dobru jamu blizu Nerežišća, istočno od brda Velikog Hrastovika, najčešće radi fotografiranja u promotivne svrhe (za potrebe monografije, izložbe i film o bračkom podzemlju). U Dobroj jami nalazi se najveća do sada istražena podzemna dvorana na Braču. Valja spomenuti da su u novije vrijeme članovi pronašli i istraživali jamu Bršćanovicu kod Gornjeg Humca. Prema veličini podzemnih prostora, ova je jama uz bok Dobroj jami.

Krajem listopada 2006. u zajedničkom istraživanju članovi Profunde i HBSD-a u podzemnom jezercu ove jame na veliko iznenađenje otkrivaju zanimljivu podzemnu faunu. Najzanimljiviji je bio nalaz špiljske kozice roda *Troglocaris*. To je bio prvi nalaz ovog roda na otoku Braču i ujedno drugi nalaz na jadranskim otocima.

U suradnji s Hrvatskim biospeleološkim društvom, SO-om Željezničara i Institutom Ruđer Bošković speleoronilački, speleološki i biospeleološki je istraživana kaptaza K-2 kod mjesta

Dola. Istraživanja kaptaze K-2 urodila su vrlo zanimljivim biospeleološkim otkrićima. Naime, otkrivena je podzemna životinja *Sphaeromides virei mediodalmatina* što je bio prvi nalaz ovog roda na jadranskim otocima, kao i *Marifugia cavatica*, također prvi nalaz na jadranskim otocima. O tome je emitirana reportaža u središnjem dnevniku HTV 1, u emisiji »More« i u »Županijskoj panorami« na radio Splitu, a objavljen je i članak u Slobodnoj Dalmaciji. Video materijale snimali su Stipe Božić i Vedran Jalžić. Logističku pomoć istraživačima je pružila Eko-etno udruga »Hrapočuša« iz Dola na Braču, a sredstva za prehranu sponzorirala je Općina Postira.

Godine 2009. organiziran je speleološki kamp na otoku Braču zajedno sa SO PD-a »Profunda« i SK-om »Ozren Lukić« (SKOL). Dvotjedna istraživanja podzemlja Vidove gore i okolice Praznica provedena su u okviru projekta »Podzemna geobaština otoka Brača«. Otkriveni su do sada nepoznati dijelovi podzemlja otoka i topografski je snimljeno 14 objekata. Samo u okviru toga kampa istraženo je novih 550 m dubine podzemlja otoka. Posljednjih nekoliko dana kampa prove-

Pero Antunović

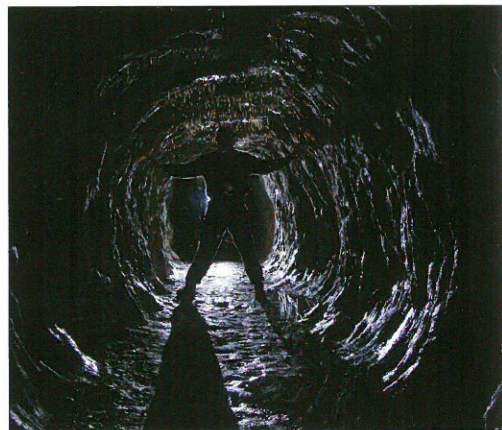
Jama Velika Plišivica (otok Brač)

dena je i značajna ekološka akcija – čišćenje jame u uvali Dućacu, blizu atraktivne pješčane plaže u susjednoj uvali Lovrečini. Vrijedni speleolozi izvukli su iz jame stotinjak vreća smeća.

Od 2010. SO »Profunda« ima i člana s nazivom speleolog. To je Davor Cvitanić koji je uspješno položio speleološki ispit održan u Paklenici te stekao naziv speleolog (značka br. 184).

Špiljari iz »Profunde« sudjelovali su i na mnogim godišnjim speleološkim skupovima i seminarima.

Prvi pročelnik Speleološkog odsjeka, a ujedno i predsjednik PD-a »Profunda« bio je 2002. Slaven Nižetić. Od 2007. do 2012. Odsjek vodi Davor Cvitanić, a zatim pročelnik postaje Pero Antunović. Funkciju predsjednika Društva obnašao je neko vrijeme planinar Ante Čipin, dok je sad predsjednik Davor Cvitanić. Iako PD »Profunda« ima četrdesetak članova, među njima je manji broj onih koji se bave speleologijom. Dosadašnji članovi Speleološkog odsjeka su: Slaven Nižetić, Nenad Bezmalinović – Galaksija, Anita Carević, Ivica Ple-

Pero Antunović

Veći rudnik kraj »Minjere« (otok Brač)

tikosić, Tonči Nižetić - Patak, Pero Antunović, Davor Cvitanić, Nino Perasić, Božidar Vlahović, Vilma Jelinčić i Jurica Matulić.

Nenad Bezmalinović – Galaksija i
Pero Antunović – Muzgovac,
SO PD Profunda

10 godina Dinarida - Društva za istraživanja i snimanja krških fenomena

Na početku želim se zahvaliti svojim prijateljima i članovima našeg Društva koji su mi pomogli da prikupim sve ove podatke, a kojih nije malo iz bogatog i plodnog rada naše organizacije. Posebna zahvala Marijani Jelić, Damiru Paveliću i Alanu Kovačeviću.

Uvod

Kao i niz sličnih organizacija, tako se i DISKF – osnovan još daleke 1980. – nakon dugogodišnjeg rada i velikog broja uspješnih istraživačkih akcija, rascijepio u dva speleološka društva. Jedno su tvorili speleolozi okupljeni oko saveznog instruktora speleologije Tihomira Kovačevića Tihija – Dinaridi - DISKF, a drugo oko saveznog instruktora speleologije Mladena Garašića Gare – DISKF - Zagreb. Od 2002. ove dvije organizacije djeluju neovisno.

Povijest

Osnivačka Skupština održana 23. listopada 2002. u Zagrebu, Caffe galerija Dioskuri, Ilica 271/1, osnovala je Dinaride – Društvo za istraživanja i snimanja krških fenomen »DDISKF« (Dinaridi – The Society for the Research, Surveying and Filming of Karst Phenomena).

Na skupštini su bili: Tihomir Kovačević, Mladen Šebian, Tomislav Marinčić, Tomislav Drvodelić, Krunoslav Hornung, Alan Kovačević, Željko Pšenica, Petra Kovač, Slobodan Meničanin, Damir Pavelić, Ivana Starčević, Tomislav Tomić, Rine Šakić, Nadina Hrnčić, Danijela Hudorović, Renata Konstenjštek, Tihomir Zubak, Vlado Ivančić, Ivica Turkalj, Zdravko Međimurec, Iva Kebler, Hrvoje Dragušica, Miljenko Potovšek i Kristijan Karajić. Na skupštini je donesen Statut te su izabrana upravna tijela. U glavni odbor imenovani su dipl. ing. Tihomir Kovačević, ing. Tomislav Drvodelić, Petra Kovač, Slobodan Meničanin, Alan Kovačević, Nadina Hrnčić, Damir Pavelić, Ivica Turkalj i Alan Stanković. U nadzorni odbor izabrani su Mladen Šebian, Krunoslav Hornung i Željko Pšenica. Za predsjednika novonastale udruge izabran je ing. Kovačević, a za tajnika ing. Drvodelić.

U razdoblju od 2002. do danas održane su tri izborne i sedam redovnih skupština. Na skupštini održanoj 2011. izabrano je novo vodstvo na čelu s Alanom Kovačevićem kao predsjednikom društva, a dotadašnji, ing. Tihomir Kovačević proglašen je u znak priznanja doživotnim počasnim predsjednikom.

Dio osnivača i gostiju na Osnivačkoj skupštini

Gordan Polić

U sustavu Panjkov ponor - Varičakova špilja

U međuvremenu su preminula tri člana društva: osnivači Tomislav Marinčić – Tom, speleolog (2009.), Mladen Šebian - Negi, savezni instruktor speleologije (2011.) i legenda i pionir svjetskog speleoronjenja J. J. Bolanz (2007.), član od 2006.

Administrativno sjedište Udruge je u Zagrebu, Ulica Frana Alfirevića 13, općina Peščenica. Zajedno s podružnicom »Baračevac - Nova Kršlja«, koja djeluje na području općine Rakovica, udruga broji 85 članova. Udruga je član Hrvatskog planinarskog saveza, Komisije za speleologiju od 13. svibnja 2011., a od 27. rujna 2012. punopravni je član Zagrebačkog speleološkog saveza.

Pregled istraživanja

Kako je DDISKF nastavio tradiciju Društva za istraživanja i snimanja krških fenomena osnovanog 12. studenog 1980., Međunarodnu speleoronilačku ekspediciju »Rakovica 2002.«, koju je tvorila većina članova današnjeg DDISKF-a a tadašnjeg DISKF-a, bilježi kao svoju. Osim ekspedicije 2002., Društvo je organiziralo još deset međunarodnih speleoronilačkih ekspedicija, po čemu je postalo prepoznatljivo u speleološkim krugovima.

Međunarodne speleoronilačke ekspedicije :

1. »Rakovica 2002.« (20. srpnja - 2. kolovoza 2002.; 50 sudionika)
2. »Rakovica 2003.« (20. srpnja - 5. kolovoza 2003.; 60 sudionika)
3. »Rakovica 2004.« (18. srpnja - kraj kolovoza 2004.; 60-ak članova)
4. »Rakovica 2005.« (16. - 25. srpnja 2005.; istraživanja su se nastavila do kraja kolovoza i na području Zrmanje)
5. »Zrmanjina suza 2006.« (22. srpnja - 6. kolovoza 2006.; 88 članova)
6. »Zrmanjina zov 2007.« (20. srpnja - 5. kolovoza 2007.; oko 50 sudionika)
7. »Zrmanjin buk 2008.« (16. srpnja - 9. kolovoza 2008.; 50 sudionika)
8. »Rokina bezdana 2009.« (10. - 26. srpnja 2009.; 50-ak sudionika)
9. »Panjkov ponor 2010.« (10. - 25. srpnja 2010.; oko 35 sudionika)
10. »Panjkov ponor 2011.« (9. - 25. srpnja 2011.; 30 članova)
11. »Baračevac 2012.« (29. lipnja - 8. srpnja 2012.; 18 članova)

Važnija istraživanja i rezultati:

- Istraživanje Panjkovog ponora iza izlaznog sifona. Topografski je snimljen novi dio; trenutna duljina sustava iznosi 13 052 m. U sustavu se po prvi puta u povijesti hrvatske speleologije tri puta višednevno bivakiralo iza preronjenog sifona
- Snimljena su tri dokumentarna filma u suradnji s HTV-om: »Tajni tok rijeke Korane«, »Život na rubu svjetlosti« i »Vjetroviti dani«
- Preronjen je prvi sifon u izvoru Baračevcu, dužine 30 m. Speleoronionci su ušli u suhi dio i u drugom sifonu preronili oko 250 m
- Ronjeno je u Sinjcu do dubine od 155 m i duljine 320 m
- Objekt Kusa 2 topografski je snimljen u duljini od 3061 m
- Ronjenje u izvoru Une do dubine od 205 m; topografski je snimljeno do dubine od 123 m
- Ronjenje u Majerovom vrilu do dubine od 104 m; istraženo je 322 m novih kanala
- U Kuscu je zaronjeno do 32 m dubine
- U Babića jezeru zaronjeno je na najveću dubinu od 22 m
- Ronjenje u izvoru Kupe do 154 m u jednom grotlu i 70 m u drugom
- Ronjenje u izvoru Krnjezi do dubine od 106 m
- Istraženo je i topografski snimljeno 300 m kanala u Rokinoj bezdani. Preronjena su dva sifona u uzvodnom dijelu te ronjenje u dvije jame u »Suhom kanalu«. Pronađeno je nizvodno jezero s preko 25 čovječjih ribica i kolonija od preko tisuću vodenih spužvica
- Spojeni su Ponorac i Jovina pećina u jedan sustav (preronjeno je 5 sifona). Danas duljina sustava iznosi 2852 m
- Istraživanje i ponovo topografsko snimanje dijela Adiosa u duljini od 1232 m. Tom su prilikom preronjena dva sifona i ronjeno je u trećem.

Tijekom deset godina djelovanja, DDISKF je aktivno radio na projektima sljedećih triju speleoloških objekata za turističku valorizaciju.

- Baračevac špilje bile su prve turistički uređene špilje u Hrvatskoj; otvorene su za posjetu još davne 1892. Za posjetu je 20. listopada

- da 2004. ponovo uređena i otvorena Gornja Baračeva špilja. Tiskana je knjiga »Baračevac špilje« (2003.) Tihomira Kovačevića-Tihija.
- Strašna peć kod Savra na Dugom otoku istraživana je i topografski snimana u ožujku 2003. Za turističku posjetu otvorena je 5. srpnja 2007.
- Đurovića špilja u Čilipima počela se istraživati i uređivati tijekom 2005. Otvorena je za turističku posjetu 7. kolovoza 2008. Za uređenje i kao novi turistički proizvod dobiven je »Plavi cvijet« - prestižna nagrada Hrvatske turističke zajednice.

Treba još spomenuti sljedeće istraživačke aktivnosti: Medvjeda špilja na otoku Lošinju; Šipun u Cavtatu; Burzina tamnica na Ogarovom buku; Traverza Vrbas (2009.) nedaleko od Bužima – sustav jame i špilje (istraživanje je popraćeno filmom te je topografski snimljen Mali i Veliki Vrbas); Kalvarija - Bužim; Perlinac - topografski je snimljeno preko 200 m novih kanala; izvor Litno kod Zatona (2011.; zasada je to najdulja morem potopljena špilja na području hrvatskog dijela Jadrana s 520 m dugim, u cijelosti potopljenim kanalom. Istraživanje se nastavlja); Glavaš - jedan od izvora Cetine (2011.; organizirana je prva speleo-apnea - ronjenje na dah do dubine 44 m s 5 ronilaca).

- U Društvo je 2003. po prvi puta kao član primljen strani državljanin, Slovak Pavol Skovajsa, 2006. su u članstvo primljeni speleoronionci svjetske reputacije J. J. Bolance i Luigi Cassati, a 2011. prvi put postaje članom glavnog odbora strana državljanica, speleoronilac Eszter Domina iz Mađarske.
- Uređen je Prvi speleološki dom u Hrvatskoj (2004.) u Novoj Kršlji, uz pomoć mještana. Društvo ima ugovor o korištenju doma s Općinom Rakovica do 2022.
- Od osnutka Društvo je održalo tri speleološke škole: 2004., 2011. i 2012.
- DDISKF je suosnivač triju ekoloških udruga: Čuvari Korane, Prijatelji Zrmanje i Bužimski izvori.
- Utemeljena je ALTI art speleo galerija (osnivači Tihomir i Alan Kovačević). Osmišljena je kao galerija ulja na platnu sa speleološkim

Gordan Polić

U sustavu Panjkov ponor - Varičakova špilja

motivima, nastalih tijekom speleoronilačkih ekspedicija i drugih speleoloških akcija.

- Godine 2012. po prvi puta je objavljen crtani strip speleološke tematike »Legenda o mlinarevoj unuci Nevi i špilji Golubnjači - kraljici Bukovice« (autor Tihomir Kovačević - Tihi, realizacija akademskog slikara Željka Lordanića - Lorda).

Suradnja

DDISKF je tijekom svoga djelovanja ostvario izuzetno uspješnu suradnju s brojnim udrugama, kako u Hrvatskoj tako i na međunarodnoj razini.

Važno je izdvojiti speleologe iz Mađarske koji niz godina sudjeluju u istraživanjima na speleoronilačkim ekspedicijama na području Hrvatske. S tim u vezi sklopljen je sporazum o suradnji s društvom SZKBE iz Szegeda (2007.) i partnerski ugovor o suradnji s društvom GBTE iz Tatabanye (2010.).

Ostvarena je dobra suradnja na nekoliko međunarodnih speleoronilačkih ekspedicija sa speleoroniocima iz Češke, Slovačke, Italije, Švicar-

ske, Španjolske, Turske te speleolozima iz Bosne i Hercegovine.

Kako je već spomenuto, ostvarena je izvrsna suradnja s ovim speleološkim udrugama u Hrvatskoj: HBSD, SO HPD »Željezničar« - Zagreb, SO HPK »Sveti Mihovil« - Šibenik, SD »Proteus« - Poreč, SK »Ursus spelaeus« - Karlovac, SK »Samobor« - Samobor, SO HPD »Kamenar« - Šibenik...

Umjesto zaključka

DDISKF je aktivna speleološka organizacija koja istražuje, prvenstveno speleoronilačkim i speleološkim tehnikama na području Hrvatske i susjednih država. Ostavlja dubok trag sa svih tih istraživanja nizom topografskih nacрта, bio-speleoloških, paleontoloških i arheoloških nalaza, fotografskih i filmskih zapisa, dužim i kraćim dokumentarnim filmovima, umjetničkim djelima... Na kraju, DDISKF je nezaobilazna karika u lancu speleološkog života hrvatske speleologije i svih čimbenika vezanim uz nju.

Tihomir Kovačević - Tihi

SPELEOLOGIJA U MEDIJIMA

Knjige, monografije, zbornici

RADOVI

Zavoda za znanstveni rad Varaždin
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
br. 22, Zagreb - Varaždin 2011.

U zborniku su objavljeni radovi s Međunarodnog znanstvenog skupa održanog u Ivancu 20. studenog 2010. pod nazivom »Mirko Malez - život i djelo 1924.- 1990. - 2010.«

Od ukupno 12 objavljenih radova 6 ih je izravno vezano uz Mirka Maleza, našega nekadašnjeg aktivnog člana, tj. člana Speleološke sekcije Planinarskog društva »Željezničar« (1951.- 1955.) i počasnog člana od 1968. To su ovi radovi:

- Marijan Kraš: Djetinjstvo i mladost Mirka Maleza (1924.-1948.), str. 67-77
- Roman Ozimec i Hrvoje Cvitanović: Speleološko djelovanje Mirka Maleza, str. 79-106
- Željko Tomičić: Akademik Mirko Malez - pionir hrvatske speleoarheologije, str. 107-136
- Mladen Garašić: Doprinosi Mirka Maleza speleologiji u Hrvatskoj, str. 137-165
- - Eduard Kušan: Mirko Malez u Ivanečkim kalendarima, str. 167-184
- Roman Ozimec i Dubravko Šincek: Speleološki objekti planinskih masiva SZ Hrvatske, str. 201-232

Vlado Božić

Zbornik sažetaka Znanstveno-stručnog skupa »Posebne vrijednosti dubokog krša«

Zbornik su pripremili dr. Nenad Buzjak i dr. Darko Bakšić, koji su napisali i uvod.

Bilo je prijavljeno 27 radova (predavanja). Sažeci nekih radova napisani su po običaju na pola stranice, a drugi na dvije stranice, s popisom literature. Redosljed sažetaka načinjen je prema njihovom prispjeću organizatorima, a to su:

- Speleološka istraživanja dubokih jama u NP Sjeverni Velebit (D. Bakšić, D. Paar i L. Mudronja)
- Upravljanje špiljom Veternicom (Tajana Ban Čurić)
- Jamski sustav Kita Gaćešina - Draženova puhaljka u brojevima (Aida i Teo Barišić)
- Fauna dubokih jama sjevernog Velebita (J. Bedek, M. Lukić, B. Jalžić, R. Ozimec, H. Bilandžija, T. Dražina, D. Hamidović, M. Pavlek, I. Patarčić i A. Komerički)

